

Fiisi Pool koc kabɗoh bi Korenta

Rangsohaani

Pool ɓaahee η Israayel ci, η cuubin Benyaamin.☆ A nikee *Farisen*.☆ N finho Paantakot, wi Janguuni camb ɓaatuk, a ɓaahee η bi tolfidee kosid ci.☆ Waaye wa raakka mbah, a cohha na Yeesu, a kossa☆ po a nikka *Apootar* sah. Teerndin "Tum cin *Apootar* ci" teebohidi pangkin de wi a nik *Apootar* ini koodoh η saar 13.

Teerndin Tum cin *Apootar* ci teebohidi kaɗan Pool koc η kur kan Korenta η saar 18:1-18. A tumidi ndaam ini uup kiis na camban, wala kiis kanak sah. Wa nikee η reehdohaani ɓaabin de yakki kanakdoh.☆

Fiisi Pool koc kabɗoh bi Korenta wii, a fiisa η dooy ɓaabin de yakki kaahaydoh,☆ wa raak de η Efes.☆ N dooy kabɗohi a fiis wii, a yegɗohidi nga kaɗin de kanakdoh η Korenta,☆ wi teebohu η teerndin Tum ci 20:2.

Fiisi Pool koc kabɗoh bi Korenta kaɗtidoh an :

- Kaɗdoh na corkidi Kooh η ini kaɗ η bi Korenta 1:1-9
- Nikaadiikin ɓa yino 1:10-17
- Liibohaadi modidi na liibohaadi dof 1:18-2:16

☆ : Bi Rom 11:1; Bi Filippi 3:5 ☆ : Tum ci 23:6; Bi Filippi 3:5

☆ : Tum ci 7:58-8:3 ☆ : Tum ci 9:1-30 ☆ : Tum ci 15:40-18:22

☆ : Tum ci 18:23-21:17 ☆ : Tum ci 19:1-20:1; 1 Korenta 16:8

☆ : 1 Korenta 16:5-7

- Inah findi fu joy hotoh bi yegid̄ d̄a Yegd̄ohin Muci3:1-4:21
- Findi fu joy tumoh na boyi tum bakaad̄ yakak 5:1-13
- Bi bakaad̄ wiiriis ci joy wortuku 6:1-20
- Raak yaar mbaa bitib̄, wala ris raakaad̄i 7:1-40
- Hoosuud̄ wuu kooh nikaad̄i 8:1-13
- Pool teefohid̄ ne a *Apootar*9:1-27
- Wortuk kooh ci nikaad̄iici, yakid̄ Koohi nik 10:1-22
- Kina hondoh boobi pes na Kooh 10:23-11:1
- Kikilifa na ed̄u cir 11:2-16
- Kañam kin̄ Hed̄i 11:17-34
- Onoh cin̄ Fuud̄si Hoolohngaani12-14
- Hultin̄ Kiristaani na win̄ kosid̄ ci 15:1-58
- Nakoh ci mirndoh na askohi 16:1-24

Kañd̄ohi

¹⁻² Mi yii kañid̄ d̄u, d̄u bi Janguunin̄ Kooh nik η Korenta. Mi yi Pool, *Apootarin̄* Kiristaani Yeesu η waad̄-waad̄in̄ Kooh na beedkohin̄ d̄e, ñam na fiisee d̄u kaytii, mi na Sosten yi baah η baah cin̄ boo kosid̄ ci. Boo bii kañid̄ d̄u, d̄u bi Kooh beeduk ne a tum d̄u wuu ce η niki d̄u nik η Kiristaani Yeesu. Boo bii kañid̄ d̄u na boobi kos d̄e jen, η d̄isik nu wa min̄ nik η adinaani d̄ah. A yi Hed̄ ba, findi a namoh nik Hed̄ boo.

³ Kooh Baabin̄ boo baahohaad̄ d̄u, a on d̄u jam ! Yeesu Kiristaa Hed̄i baahohaad̄ d̄u, a on d̄u jam !

Pool corkid̄d̄ Kooh

⁴ Mi na gene corkid Koohin ngo, η ini kad nga du, sagu baahohi Kooh baahoh du η niki du nik η Kiristaani Yeesu.

⁵ Wa taamboh nga de, du rahassa raak-raak ci jen η ini kad η Woo ki na inah in cin Kooh.

⁶ Laam ini seede'u η ini kad η Kiristaani, Kooh ndengdida nga du.

⁷ Ineem tahha po, du nikdi raakaadi ali in η onoh ci Fuudsin Kooh onoh, η seki du na seke jamanooni Hed boo Yeesu Kiristaa teeβkohan.

⁸ A yi η haf ce, a yi ndengdan du po η reehdohaana, ne du raakuu ali woydaah modaaɗi η mbehin de.

⁹ A Kooh beeduk du ne du nik yino na Kubkin de, Yeesu Kiristaa, Hed boo, te in nu Kooh gapoh dah, a tuma.

Bi Janguunan Korenta sabukohid

¹⁰ Baah cin ngo kosid ci, mi yii ñaah du η tiikin Hed boo Yeesu Kiristaa, ne du jen du kerhidoh. Sabukoh raakuu η harmban du, nikaat yino keeh-keeh, du baah liibohaad, du baah hot-hot.

¹¹ Laam, bi kahan Kolowe* woyid to ne lahtoh raakid η harmban du, baah cin ngo.

¹² Mi na woye ne yaa nu nga du yii woo, bi an : « Mi, η baah η Pool ! » Bum an : « Mi, η baah η Apolos ! » Raak bi na woye ne : « Mi, η baah η Piyeer ! » Na bi na woye ne : « Mi, η baah η Kiristaani ! »

¹³ Kiristaani sabukoh sabukoh e ? A mi yi Pool ñam daayu η kurwaana wuu du e ? Du boktu boktu η tiikin Pool e ?

* **1:11 1:11** *Kolowe* : wa tiik bitiβ.

14 Mi yii corkid Kooh η ini η bokitdi ali bo' nga du, dal Kirispus na Gayus.

15 N ineem ali bo' mindi woo ne du boktohu η tiikin ngo.

16 Ee, η namid bokit bi kahan Estefanas ; dal boobeem dah, η naandsukdi diki η boktoho bo' wiiriis.

17 Laam Kiristaani woosdi so ne η boktohe, waaye a woos so ne η woyee Yegdohin Muci ; te wa gaykuu η min woo, po kurwaanin Kiristaani kee nika barang barang.

Liibohaad modid na liibohaad dof

18 Ee, woo η kakaan kin Yeesu η kurwaana, wa dof ngan bi yurah η muuy, waaye nga boo, boo bi nik η waasin mucu, wa hatilin Kooh.

19 Laam Fiis ci Hoolid ci woyid ne :

« N hey dumbe ki'inhin inhid ci,
η barngid ñaañin ñaañid ci.✱ »

20 Ba nde boobi na toone ñaañ ? Ba nde inhid ci† ? Ba nde boobi na lasse min woo woti-woti ? Kooh teebohdi ne kiñaañ kin Adina dof e ?

21 Kooh, η modkin liibohaadin de, tumid po bi Adina mindi de inah taamboho η kiñaañ kin ba. Ineem wed tah po, a hotta ne wa baahid ne a taamboho η Yegdohi boobi amb ne wa dofoha ne a mucid bi kos.

22 Yawuut ci na meeksohe keemaan, Gerek ci waakee ki'inah.

23 Waaye boo nak, boo na yegdohe Kiristaani, yi daayu η kurwaa. Ineem na kafnde Yawuut ci

✱ 1:19 1:19 Esayi 29:14 † 1:20 1:20 inhid ci ndii : bo' uup liib ne a na woye jangdohoh cin waasinMusaa.

po ba mindi kos te bi nikdi Yawuut ammba ne wa dofoha.

²⁴ Waaye η bi Kooh beeduk, wa Yawuut haa wa Gerek haa, Kiristaani a yi hatilin Kooh, a yi modkin liibohaadin Kooh.

²⁵ Laam η woyohaad sah, Kooh habid dofoha dah, wed uup ñaañ kiñaañ bo' te a ñak hatil dah, hatilin de uup hatil bo'.

Taniη Kooh

²⁶ Te η ineem sah, baah cin ngo, markaat boobi du nikoh, du bi Kooh beeduk ; laayid nga du hed liibohaad modid η Adina haa wala hed hatil wala hed tiik haa.

²⁷ Waaye Kooh tan in ci bi Adina amb dofoha ne a kaci'id ñaañid ci ; Kooh tan in ci bi Adina amb ne ca raakdi hatil ne a kaci'id hed hatil ci.

²⁸ Kooh tan in ci yissuutdu η Adina, ci heefu, in ci nikdi ali in, ne a barngid in ci raakid etoh ci.

²⁹ Tahha po ali bo' minandi yaksiduk η fiki Kooh.

³⁰ A yi tum po du nikka η Kiristaani Yeesu yi nik liibohaad modid puloh η Kooh wuu boo, a tummba boo bo' yurhid, a tummba boo bo'-Kooh, a mucidta boo,

³¹ findi wa fiisohu an : « Bo' nu na yaksidke dah, a yaksidkohaata Hedî.✧ »

2

Yegdoh Kiristaani, yi daayu η kurwaa

¹ Baah cinj ngo, mi, wi η hay nga dū, ne η woo dū in cinj Kooh dasdukid ci, η toondi dū min woo wala liibohaad modid.

² Nj woyee ne, η waadfi dū teeβ ne η inhid in wiiriis dāl ini kad η Yeesu Kiristaa, na daayi a daayu η kurwaa.

³ Mi η haf fo, wa η nik na dū, η raakeedi hatil, η saakdohee saakdoh sagu tiit ;

⁴ ini η woyee na wi η yegdohee, gaykeedi η min woo woo ki teeboh liibohaad modid ne wa kosdukoh bo' ; waaye a hatilinj Fuudsinj Kooh wed hotsee nga,

⁵ ne kosinj dū gaykuu η liibohaad modid wi puloh η boofi, waaye η hatilinj Kooh.

Liibohaadi puloh η Kooh

⁶ Moona boo na jangdohe liibohaad modid. Liibohaadi moddeem pulohdi η adinaanii, wa pulohdi η bi adgoh adinaani ; beem na kee mirndoha η sooy. E bi nikisdi komaaki η kosi ba kos, bed boo na jangdee wa.

⁷ Wa liibohaadi modidi puloh η Kooh, te wa dasduk dasduk. Kooh koodkiddee wa bala Adina camban ne boo baah η yaki a yak.

⁸ Liibohaadi moddeem ali kilifa η bi adgoh adinaanii inahdaa. Ba inheena dah, ba heen inhe yaki Hedi yak po ba daayuu de η kurwaa.

⁹ Waaye findi Fiis ci woyoha an :

« Ini has hotdi,
nof kerahdaa
te ali bo' moosdaa liiboh,
ineem wed ini Kooh koodkid bi waad de.✧ »

¹⁰ A teeḥ ḥoo ineem taamboḥ ḡ Fuudsi Hoolohn-gaani ; Fuudseem na acsuke acsuk in ci jen, po ḡ liiḥohaad ci noodid ciḡ Kooh sah.

¹¹ A ya ḥa ḡ ḥoobi a yi min inah ini nik ḡ boyi ḥal liiḥohaaniḡ ḥoyeem ? Wa nam mand ḥaa, ali ḥo' namdi inah ini nik ḡ Kooh, ḥal Fuudsiḡ Kooh, maanaam Liiḥohaaniḡ ḥe.

¹² Boo nak, boo rahas Fuudsi puloh ḡ Kooh, wed tah boo na liiḥeedi findi ḥi Adina, boo inhid in ci Kooh baahoh boo.

¹³ Te boo woyee ḡ in ceem ḥah, boo na woyeedi woyohaadiḡ jangḥohoh ciḡ Adina, boo na woy-ohē findi Fuudsiḡ Kooh jangḥoh boo. ḡ ineem, boo na toksohe in ci puloh ḡ Fuudsiḡ Kooh ḡ liiḥohaadi a eḥ boo.

¹⁴ Waaye ḥo' dong na liiḥohaadiḡ ḥe, a mindi teyḥuk in ci puloh ḡ Fuudsiḡ Kooh, a na ambe ne ca inaa dofoha, a mindi ca inah ; a Fuudsiḡ Kooh dong na one ḥo' a min inhisoh in ceem.

¹⁵ Boyi raak Fuudsiḡ Kooh miniḥ inhisoh in ci jen, waaye ḥoyeem, ali ḥo' mindi inah findi a mand.

¹⁶ Fiis ci woyid ne : « A ya ḥa inah liiḥiḡ Heddi ? A ya ḥa min ḥe deng ?✧ » Boo nak, boo raakid liiḥiḡ Kiristaani.

3

Surgaaciḡ Kooh

¹ Baah ciḡ ngo, wa ḡ nik na ḥu, ḡ mineedi woo na ḥu findi ḥo' na woyohē na boyi rahas Fuudsi Hoolohn-gaani. ḡ minee woo na ḥu findi ḥo' na

woyohe na bi na pese η ini neɓ ɓa, findi gooy η waasinj Kiristaani.

² N ed ɗu miis, η edɗi ɗu kañam ndengid, mbaa ɗu heedɗi ca antale ; te po woti sah ɗu antaldɗi ca,

³ laam ɗu ris pes η ini neɓ ɗu. Du ɓii siistidoh, ɗu ɓii lahtoh η harmban ɗu ! Ineem teebohɗi ne ɗu na pese η ini neɓ ɗu e ? Du ɗaloh ye na bi Adina ?

⁴ Bii woyee ne ɓa ɓaah η Pool, bum woyee ne ɓa ɓaah η Apolos ɗah, ɗu ɗaloh ye na bi Adina ?

⁵ Te sah, e ya ɓa Apolos ? E ya ɓa Pool ? Boo surga dong, surgaaci ɗu taamboh, ɗu kossa. Yaa nu nga boo ɗah, na tume pangki Hedɗi ed ɗe.

⁶ Ñam yip, Apolos soorra, waaye a Kooh yakidɗ.

⁷ Kon, wa nikɗi haa ne a ɓoyi yip wala yi na soore a yi nik in, waaye a Kooh, yi na yakɗe.

⁸ Yi yip na yi na soore ɓed hend, te yaa nu nga hey rahse aafi hend na ini a panguk.

⁹ E boo ɓaah pangki, pangkinj Kooh, ɗu nikka yohon ce, tabahin ɗe.

¹⁰ N ini Kooh ɓaahoh ho, η yipid *fondama* findi tabahoh herɗid, te ɓo' wiiriis ɓii tabah η ɗafki. Waaye yaa nu nga ɗaakkohaata nof η findi a na tabahohe nga.

¹¹ *Fondamaani* tufkiduud po yutid, wa nikka Yeesu Kiristaa. Ali ɓo' mindi yip *fondama* wiiriis.

¹² Bo' nu tabah η ɗafuk *fondamaani* ɗah, ali a tabah na urus wala haalis wala peme, wala a tabah na hang, wala siini wala paangi sah,

¹³ a inhaat ne noh hey pule panguk ceem jen teebohuk. Mbeheem hey haye na yongkaah,

panguk nu nik taambdu nga ne wa hotu findi wa mand.

¹⁴ Boyi tabahin de risan tufuk, a hey aafse.

¹⁵ Yaa nu pangkin de doh dah, a hey ñake aafin de ; a yi a hey mucdasse, waaye findi boyi fusoh ñ yongkaah.

¹⁶ Kinaat alkoh ne e du kahnin Kooh te Fuudsin Kooh gen nga du.

¹⁷ Yaa nu yahroh kahnin Kooh dah, Kooh hey de yahrohe ; laam kahnin Kooh hoolid, te inhaat ne kahneem e du.

¹⁸ Ali bo' kinaat ñaañoh haf ce : yaa nu deg haf ce bo' ñaañid ñ adinaanii dah, a nikaat dof nga ne a raak liibohaad modid keeh-keeh.

¹⁹ Laam liibohaadi modidi nik ñ Adina, wa dof ñ has cin Kooh. Ñ ineem Fiis ci Hoolid ci woo ne : « Kooh tumid po inhid ci keenid ñ fiir ci ba jadoote.☆ »

²⁰ Ca woyissa ne : « Hedì inhid liib cin inhid ci. A inhid ne ca barang barang.☆ »

²¹ Ñ rohyid, ali bo' kinaat yaksiduk ne a baah ñ diw, laam e du raak ba jen, in ci jen wuu du,

²² wa Pool haa wa Apolos haa wa Piyeer haa, e du raak ba jen te wa Adina haa wa kipes haa wa kakaan haa, wa woti haa wa kim haa, e du raak jen ;

²³ waaye du, e Kiristaani raak du, te Kiristaani, a Kooh raak de.

4

Apootar cin Kiristaani

¹ Wed tah, ambaat boo findi dag cin Kiristaani, ambaat boo findi boobi na taambkohe keeh kin Kooh dasdukidi.

² Te ini na waakse η taambkohoh, wed ne a nik bo' woorid.

³ Ini kad' nga so, du raak hotohaad wiiriis nga so wala waas raak hotohaad wiiriis nga so, ineem tus nga so haa, η raakdi sah hotohaad η haf fo.

⁴ N hotdi sikka η haf fo, waaye ineem tokisdi ne η bo' yurhid. A Hedi dong na hee so atte'e.

⁵ Ineem wed tah, kinaat atte ali bo' te jamanoonin wa reedi. Sekaat po Hedi hay. A yi na hee niinde ini dasduk η nuusi te a teeboh waad-waad ci dasdu η keeñ cin boobi. Teemb ndeem yaa nu nga, e Kooh daapan de daapi a yeyyoo.

⁶ Baah cin ngo, e du tah po η koodta misaal η Apolos na so ne du jang nga boo, du inah ini woo kii tokis an : « Topa η Fiis ci. » Ali bo' nga du kinaat yeg haf ce po a langee na yii, a fafee yii.

⁷ Fu daloh ye na boobi ? Ini fu raak, e Kooh on da wa haa e ? Nik ne e Kooh on da wa dah, wa ye tah fu yaksidke po haa fu onu wa onu haa ?

⁸ Cey, du arid kap ! Du nikid hed' raak-raak po yutid ! Du bii buuruk te du sekdi boo ! Wa joyee nik keeh ne du buur, po boo nam nik buur na du !

⁹ Waaye, boo bi *Apootar* ci, wa mand haa ne Kooh deg boo η finhoori, η diskin ambuud ci joy apu, bi fu inah ne, Adina jen minid ba hot, malaakaaci na bo' ci.

¹⁰ E boo dof cin Kiristaani, e du ñaañid cin de ; boo raakdi hatil, du raakid hatil ; boo heefu heefu, du nawu nawu !

¹¹ Po woti, boo adkid, sifaɗukka, boo ɓangtuud bekkaah, boo bii labu, boo bii wil ɗisik nu ɗisik ;

¹² boo bii panguk miskid na yaah cin boo. Boo basuusa ɗah, boo kiimɗoh barke ; booɓi tolfidee boo ɗah, boo muñ ;

¹³ boo woyuusa moɗaadi ɗah, boo tahas moɗoɗ ne jam raak. Po woti, boo ambu ne e boo paɗ cin Adina, rosid cin booɓi jen.

Kubuucin Pool ngan kosi

¹⁴ N fiisɗi du in ci mi na fiise cii ne η njoofid du, waaye, niki du nik findi kubuucin ngo η keeñkoh, wed tah η fiissa ca ne η yun du.

¹⁵ N ineem, ali du raak bi junni jangɗohoh sah η kipes kin du na Kiristaani, du raak baab yino. A ñam baabin du η kipes kin du na Kiristaani Yeesu, η ini η kom du Yegɗohin Muci.

¹⁶ Kon mi yii kiim du ne du altidkoh ho.

¹⁷ Ineem wed tah po η tuuyid Timoote nga du, kubki η keeñkoh, kubki η amb findi kubkin ngo η ini η inhid de Hedɗi, te a carid oolku. A hey du naandse findi mi na taambɗohe waasin Kiristaani, ineem wed mi na jangɗohe η ɗisik nu ɗisik η dooy Janguuci jen.

¹⁸ Raakid nga du bi liib ne η hayandi du marke, ba ɗii yaksiduk.

¹⁹ Waaye wa neɓ Hedɗi ɗah, η hey haye maañaadi. N hay ɗah, η heyɗi tope η woo cin ɓa dong, η hey marke hatilin booɓi yaksidkid ceem.

²⁰ Laam, Nguuriŋ-Kooh wa woo dong haa, wa hatil.

²¹ Du waad ye ? N hay nga du na ngeer wala n hay na waadoh, n tum na du modod ?

5

Baahaadfiiki nik n Janguuni

¹ Wa dñi kerhu n dñisik nu nik ne mbalay raakid nga du, in sepyid keeh-keeh po kosaadfiici sah tumandi in mand daa. Wa dñi woyu ne raakid yi nik nga du a tum biti baabin de bitiiice !

² Te du ris yaksiduk ! Du joy joy miskiduk te du pulid boyi tum modaadfiineem n dooy du.

³ Ini kad nga so, ali nik ne n nikdi ndeem sah, mi yii n seroodu ngan liib po haa mi yii na du, n ineem, n atte'id yaareem po yutid.

⁴ Du nangdukoh n tiikin Hed boo Yeesu dah, n hey nike na du ngan liib te hatilin Yeesu hey nike na boo,

⁵ boo aan yaareem, fad de na Seytaani. Pesohaadin de weem yahrukoh, ruuhin de min mucdu n mbehan Hedi.

⁶ Raakdi ini du joy ndamkoh ! Du inhid woo kii an : « Lawiir yissuut na guufde muni jen. »

⁷⁻⁸ Kon bookkaat po lawiiri kiisdeem hool nga du, du min mand na muni asi siibu. Boo joyeen min feetuk feetin *Paak* ! Kiristaani a yi Mbaalin *Paakin* boo te a hoosuud po yutid, boo nikka mbuuruuci raakaadi lawiir ci. Kon boo feetkaat, waaye boo kinaat feetkoh mbuuru hafdohuud lawiir kiisid, wed ne fu baahaadi na añaand ; boo feetkohaata mbuuru raakaadi lawiir wed ne boo pesee n keeh na keeñ hoolid.

⁹ N̄ fiisi n̄ kabdohehe d̄u, n̄ woyeen d̄u ne kinaat ambsukoh na mbalayoh ci.

¹⁰ Wa nikd̄i haa ne n̄ woyee mbalayoh ci nik n̄ Adina, wala waadid̄ kopor ci wala rokoh ci, wala bi na ñaamke kooh ci nikaad̄iici. Kon mbaa d̄u heen pule n̄ Adina !

¹¹ N̄ waadee d̄u woo ne kinaat ambsukoh na yi na woye ne a kosid̄ te a na faankohe faankoh sangohuud̄, wala a waad̄ kopor lool, wala a ñaamkee kooh ci nikaad̄iici, wala a yahee tiik bo', wala a laaree wala a roke. Du joyd̄i sah baah kañam na bo' mand̄ daa.

¹²⁻¹³ Boyi baahd̄i n̄ Janguuni, waas so nikd̄i nga de, e Kooh na hee ba atte'e. Waaye d̄u, andi d̄u joyd̄i atte bi baah nga d̄u ? Wa fiisuud̄ ne : « Aañaat baahaad̄iini nik n̄ harmban d̄u.☆ »

6

Atte n̄ harmban baah cin̄ boo kosid̄ ci

¹ Bo' nga d̄u leer na baah ce dah, a kaañoh na gong bo'-Kooh ci, a nakee yurhaad̄iici ne ba attee ba ?

² Wala d̄u inahd̄i ne e bo'-Kooh ci atte'an bi Adina ? Nik ne e d̄u joy atte Adina dah, kon in hend an yissuut joyid̄ d̄u wooñ atte'u e ?

³ Du inahd̄i ne e boo na hee atte'e sah malaakaaci e ? N̄ woyisd̄i d̄a leeroh cin̄ adinaanii !

⁴ Waaye d̄u, d̄u raakka muuyoh findi an dah, d̄u na kaɗe baya boobi Janguuni sikd̄ukd̄i, ba atte'ee d̄u !

☆ 5:12-13 5:12-13 Rohyid̄i 13:6; 17:7; 19:19; 22:24; 24:7

⁵ Ini mi na woye wii, wa kaciikin ðu. Ali wa mand na, bo' raakid liibohaad modid joyid raak ñ ðooy ðu, boyi min atte harmban baah ci muuyoh !

⁶ Waaye, fu hotee baah kanak ngele, po ba ngelee sah ñ fiki atte'oh kosaadi !

⁷ Ngel ñ harmban ðu dong, wa ngonjom keeh-keeh nga ðu. Kon wa ye tah, muñ tooñi fu tooñu ngisohiddi ðu ? Fadaat rokoh ci ba rok ðu rek, wed ngisoh !

⁸ Te sah, e ðu ñ haf ðu, e ðu na tooñe, ðu roke, te ini uup misik, ðu na tume in ceem baah cin ðu kosid ci.

⁹ Du inhid ne yurhaadiici raakandi bak ñ Nguurin-Kooh. Wala ðu inahdi ineem ? Kinaat ñaanoñ haf cin ðu. Mbalayoh ci, na bi na ñaamke kooh ci nikaadiici, na njaalo'oh ci, na yaar-bitib ci,

¹⁰ na rok ci, na waadid kopor ci, na laaroh ci, na yahoh tiik ci, na ngudndukohoh ci, beem, ba raakandi bak ñ Nguurin-Kooh.

¹¹ Te ineem wed bi bo' nga ðu nikohe. Waaye ðu hoolduusa, ðu tumuusa wuu Kooh, ðu tumuusa bo' yurhid taamboh ñ tiikin Yeesu Kiristaa Hedi na Fuudsin Koohin boo.

Yakdaat Kooh taamboh ñ faan cin ðu

¹² Raakid bi na woye ne : « Ñam raak haf fo. Ñ minid tum in nu ñ waad tum dah. » Bo' minida woo, waaye e in ci jen raakid bo' etoh haa. Te ali nik ne ñ minid tum ini ñ waad sah, ñ teydukandi ali in wa yilif fo.

¹³ Bum na name woo ne : « Kañam wa wuu rook te rook wuu kañam te ca kanak jen, Kooh hey ca sooyde. » 'Bo' minida woo, waaye kina liib ne faan raakdi njiriñ. Wa habduudi wuu mbalayoha ; faan raakid njiriñ wuu Hedi te Hedi raakid njiriñ wuu faan.

¹⁴ Te Kooh yi hultid Hedi, a hey boo name hultid η hatilij de.

¹⁵ Du inahdi ne faan cin du, ced cir cin faanin Kiristaani e ? N hey baye cir ngan faanin Kiristaani η tumee ca cir toonkoh e ? Muk !

¹⁶ Wala du inahdi inahdi ne bo' nu hun na toonkoh dah, na nike faan yino na de ? N ini kad η jaar na bitib, Fiis ci woyid ne : « Kanak ci nikan faan yino.☆ »

¹⁷ Waaye bo' nodta η Hedi dah, na nike yino na de η liibohaad.

¹⁸ Nupaat faankoh sangohuud ! Raakdi bakaadi bo' na habde po wa mannda naa, η findi wa na laalohe faan. 'Bo' nu faankoh faankoh sangohuud dah, a na bakaade η faanin de haf ce.

¹⁹ Du inahdi ne faan cin du ced kahan Fuudsi Hoolohngaani e ? Fuudsi gen nga du, Fuudsi Hoolohngaani Kooh ed du. E du raak haf du haa.

²⁰ Du romuud po candomin du edohuud. Kon yakdaat Kooh na faan cin du.

7

Lof cin Pool η ini kad η raak jaar mbaa bitib

¹ Boo kadaat ŋ ini dū woo ŋ kayti dū fiisee so, ŋ ini kad' ŋ jaar, andi sang hun na bitib' baahid' nga de.

² Mbalayi laayid' tahid' po ini ngisoh wed' ne jaar nu nga hunaat na bitiice te bitib' nu nga hun na jaar ce.

³ Yaari tumaat na bitiice ini a joy tum na de ; bitibi nam tum dāa na jaar ce.

⁴ A bitib' raak faaniŋ de haa, a jaar ce raaka ; a yaari nam raak faaniŋ de haa, a bitiice raaka.

⁵ Ali bo' kinaat sangoh morom ce haf ce, hanaa dū kerhidoh ŋ ineem bi neeh dāh, ne dū uup min kiim Kooh. Waaye wa yut dāh, dokkaat dū baahee fiyaang, bala Seytaani kafndan dū sagu minaadi amb haf dū.

⁶ Hunaadiikin' dū bi neeh weem, wa nakoh haa, waaye dū waada dāh, dū minida tum.

⁷ Keeh-keeh, nikeen ne boobi jen mand na so dāh, wa heen ndo nebe ; waaye yaa nu nga na ini Kooh on de, yii onu wii, yen onu wen.

⁸ Bitiifu wala jaar fu kaan dāh, wa baahid' ne fu tas raakaadi, findiiso.

⁹ Waaye boobeem, ba mindi amb haf ba dāh, jaar ci tokissaat, bitib' ci raakis jaar ; raak jaar mbaa bitib' wed' ngisoh mad' hee dā ape.

¹⁰ Du bi tok na bi toku, inii wed' maa hee dū woye, a ñam sah haa, waaye a Hed' woya : Ali bitib' kinaat sabsukoh na jaar ce.

¹¹ A sabsukoh dāh, a risaat raakaadi jaar wala book a dokkohaat na jaar ce. Ali jaar kinaat nam fañ bitiice.☆

¹² Ini maa hee woye η ini kad η bi tas, a Hedī woya haa, a ñam woya : Yaar kosid raak bitib kosaadi, te bitbeem teyduk gen na de dah, a kinaat de fañ ;

¹³ bitib kosid raak yaar kosaadi, te yeem teyduk gen na de dah, a kinaat sabsukoh na de.

¹⁴ N ineem, yaari kosaadiini hoolduud sagu ini a raak bitib kosid, te bitbi kosaadiini hoolduud sagu ini a raak yaar kosid. Wa nikoheedi daa dah, kubuucij ba hee nikee kubu hoolaadi te moona ba hoolid wuu Kooh.

¹⁵ Waaye kosaadiini waad sabsukoh dah, a sabsukohaata ; wa nikoh daa dah, kosidi, a nik yaar a nik bitib, in ambisdi de. Kooh beeduk du ne du pes nganj jam.

¹⁶ Fu yi bitbi kos, yaa inah, wa minid nik ne fu hey tahe yaar fu muc ! Wala fu yi yaari kos, yaa inah, wa minid nik ne fu hey tahe bitiifu muc !

Ris η ini fu nikohee

¹⁷ Ini η nakoh η Janguuci jen, wed ne yaa nu nga dah risaat η ini Kooh on de ne a nika, wi a beeduk de ne a kos.

¹⁸ Nik ne wi Kooh na beedke boyi, wa raak de ngudkid dah, a kanaat nihis mandargaanij ngudkinj de ; nik ne wa raak de ngudukdi dah, a kinaat nguduk.

¹⁹ Nguduk na ngudkaadi jen in haa ; ini raak etoh kay wed taambid nakoh cinj Kooh.

²⁰ Yaa nu nga risaat findi a nikee wa Kooh beeduk de ne a kos.

²¹ Kooh beeduk da, raak da ñaam dah, ineem kinaat da misik ; waaye fu raak ini fu min tum po fu raak haf fu dah, tondka η ineem.

²² Boyi nikee ñaam a beedkuusa ne a kos Hedî, a raakid haf ce, a wuu Hedî kotii ; wa nam mand dfaa, boyi raakee haf ce te Hedî beedfukka de, boyeem a ñaamin Kiristaani.

²³ Du romuud po candoomin dū edohuud ; kon kinaat waak hed wiiriis.

²⁴ Baah cin ngo, yaa nu nga dū dah risaat η ini a nikohee wa Kooh beedfuk de.

Liib η ini kad η raak bitib na raak jaar

²⁵ Ini kad η cafay ci, η rahasdi nakoh puloh η Hedî ; waaye maa hee woye ini η liib nga findi boyi oolku sagu yirmi Hedî yirim mbo.

²⁶ Sagu miskid ci woti-woti η liib ne ini ngisoh wed ne yaa nu nga ris η ini a nikoh.

²⁷ Fu ngudid cakiim e ? Kina jeem pul nga. Fu raakdi bitib e ? Kina waak bitib.

²⁸ Waaye fu tok dah, wa bakaad haa. Te kubki cafi toku dah, a bakaadfi. Waaye inhaat ne boobi nik η sey hey raake miskid η Adina, te miskid ceem ced η waadfi ne ca rahas dū.

²⁹ Baah cin ngo, inii wed η waad woo : Ini tas η jamanooni laayisdi ; ini amboh woti, bi raak bitib mandaat na bi raakdi bitib,

³⁰ bi na fude mandaat na bi fudfi, sumid ci mandaat na sumaadfi, bi na rome mandaat na bi raakdi romoha.

³¹ N rohyid, bi na njirnidkohe in cin Adina mandaat haa ne ba njirnidkohdi ca, laam, adi-naani, findi wa na tiindohe an, wa dīi η kot sooy.

³² Waad-waadin ngo, wed ne dū raakuu ali liibsidoh Adina.

Kosidi raakdi bitib, na taambkohe in cin Hedî, na findi a joy tum po Hedî nebu nga de.

³³ Waaye yi tok bitib na taambkohe in cin Adina, na findi a joy tum po bitice nebu nga de,

³⁴ η ineem a na inheedi ini a tuman na wi a faɗan.

Wa mand daa η bitbi raakɗi yaar, na kuɓki caɗyi tokuudɗi, ɓa na taambkohe in cin Hedɗi, faan cin ɓa na liib cin ɓa wuu Kooh. Yi raak yaar na name taambkoh in cin Adina, na findi a joy tum po yaar ce nebu nga de.

³⁵ N wo in cii wuu jamiɗ ɗu, η woodɗi ca ne η waad ɗu jatang. N waad rek ne ɗu raak kipes modɗ te ɗu ηoɗ η pangkin Hedɗi dong.

³⁶ Waaye η ini kaɗ η kuɓki yaari ngud cakiim, kaɗ po a liib ne a mindi amb haf ce, te wa minid bek kaci η harmban ce na kuɓki caɗyi a ngud cakiim nga de te a hot ne a joy de joy tok dah, a tumaat ini a waad : 'Ba kilookohaata, η ndeem a bakaadɗi.

³⁷ Waaye kuɓki yaari tokɗuk ndengid η keeɗin de ne a tokandi bitib, a min amb haf ce dah, te nikɗi haa ne a ɓo' bek de nga, waaye a yi waad ne a heydi de toke, η ineem a tum in baahid.

³⁸ N ndeem, yi tok tum in baahid, te yi faɗ, a nam tum in baahid, weɗ ngisoh.

³⁹ Bitbi raak yaar, feeh yaar ce yii pes dah, a ris η niyin yaar ce ; yaari kaan dah, a minid kilookoh na yaari neɓ de, waaye a nikaat yaari kos Hedɗi.

⁴⁰ Waaye η liib ne a ris findi a mand, raakaadi yaar, weɗ uupan baah nga de ; te η ineem η namid liib ne η rahsid Fuudsɗi Kooh !

8

Hoosuud' wuu kooh nikaad'i

¹ Boo hayaat kotii η ini kad η hoosuud' ci na seeykohse wuu kooh nikaad'i. Wa keeh ne yaa nu nga boo dah raakid' ki'inah η ineem. Ki'inah nak, wa na tahe tah bo' yaksiduk, e waadfoh na ndengde kos.

² Boyi liib ne a inhid' in, inhin de reed'i η inah paad.

³ Waaye yi waad' Kooh, Kooh inhid' de.

⁴ Kon ini kad η ñam sepet ci seeykohu wuu kooh nikaad'i, wa keeh ne kooh ceem, ca tus η Adina haa, te boo inhida ; a Kooh yino dong raak.

⁵ Ali nik ne raakid' in ci bi bo' na beedke kooh sah, η Asamaan wala η kehyi, te kat, raakid' laayid' ci na beedkohse kooh, laayid' na name beedkohu hed,

⁶ waaye ini kad nga boo, Kooh yino dong a yi raak, te a Baabi, yi fu inah ne in ci jen puloh nga de te boo nik dah, boo nik wuu ce. Te a Hed yino dong nam raak : a Yeesu Kiristaa yi fu inah ne in ci jen nikid' taamboh nga de, boo namid' nik taamboh nga de.

⁷ Waaye e kosid' ci jen inah ineem haa. Raakid' bi nga kooh ci nikaad'iici nik nik η haf cin ba po d'iski wa nik, ba ñamee sepet seeykohuud' dah, ba na liibe ne ca wuu kooh ceem. Te sagu ini ba yoofdi inhisoh ini baah na wi baahdi, septeem na sobe'dee liib cin ba.

⁸ Moona e kañam na hee tahe boo raak harm-ban modid' na Kooh haa. Boo ñamdi kañam cum dah, wa haawid'i boo ali in, te boo ñam nga ca dah, wa baatdi boo ali in.

⁹ Waaye wortukaat, raaki dɔ raak haf dɔ, wa kinaat tah po bi kosin ɓa ndengdi bakaad.

¹⁰ Boyi kosin de ndengdi hot da, fu yi boyi inah, boofid, ñamee η dɔsik ci na seeykohse wuu kooh nikaadi dah, ineem onandi de doole ne a ñam sepet ceem e ?

¹¹ N ndeem, ki'inhɪ fu raak hey yahrohe boyi ndengaadiineem, te moona baah fu yeem, Kiristaani kaanid wuu ce.

¹² Du bakaadee mand daa η baah cin dɔ, dɔ yahee liib cin ɓa mitaadiici dah, dɔ na bakaade η Kiristaani haf ce.

¹³ Ineem wed tah po nik ne e kañam ki mi na ñame wed na hee bakaadfukohe baah ho dah, η ñamissandi sepet muk ne η bakaadfukohuu baah ho.

9

Pool faɗiɗ ini waas on de η pangkin ki'apootarkin de

¹ Du inhiɗ ne ñam raak haf fo. Du inhiɗ ne η Apootar, η hotid Yeesu, Hed boo. Te dɔ inhiɗ ne pangki η panguk η Hedɪ, wed rim dɔ.

² Kon ali binoobi ambdi so sah findi Apootar, η Apootar nga dɔ ; e dɔ teeboh ne η Apootar η niki dɔ nik η Hedɪ.

³ Mi nak, inii wed maa lofe bi na woyee in modaadi nga so. Mi na woyee ne :

⁴⁻⁶ Mi na Barnabaas, boo mineen meeksoh kañam. Boo mineen tok bitiɓ kosid, bi hunan na boo η baab ci boo na baabe, findi Apootar ci binoobi na tumohee wa, findi Piyeer na

taambdoh cinj Hedī. Wala dū liib ne e boo dong mineedī nik pangkaadī na yaah cinj boo ?

⁷ A yinde soldaar na pesde haf ce na ini a raakoot ? Ya ba na guure reseñ te a ñamuu η rim cinj wa ? Ya ba na niide gat te a anuu η miis mi ?

⁸ In ci η woo, kinaat liib ne η koodoh ca η woyohaad cinj bo' ci dong. WaasiηMusaa na name woyoh daa.

⁹ Woo kii fiisuud nga, an : « Kina hondoh ñam inoh fi na dake η mbong ci* ne a yon ca !☆ » Andi Kooh liib η inoh ci dong η ndii ?

¹⁰ Woo ki namdī nik wuu boo e ? Ee, e boo tah ineem fiisu, ne guurohi heeluk raak η ini a na guure, te baacohi heeluk raak η ini a na baace.

¹¹ Boo sok nga dū ini puloh η Fuudsi Hoolohn-gaani ; kon wa in uupid ne boo ngud η in ci dū raak η Adina e ?

¹² Nik ne e bi bo' wiiriis raak waas nga dū dah, boo joydī ba uupid waas nga dū e ? Waaye boo meeksohdī ini waas on boo nga dū, boo kay, boo muñ muñ in ci jen, ne boo hondohuu Yegdohin Muci kad, yegdohin Kiristaani.

¹³ Du inhid ne booba na pangke na in ca hoolduud ca, ca nik η Kahan Kooh, e Kahan Kooh na pesdee ba, te ba na seeyke η seeykohaana na raake bak η in ca na edohse nga.

¹⁴ Wa nam mand daa, Hedī nakoh ne bi na yegdohe Yegdohin Muci, pesohaata pangkeem.

* **9:9 9:9** inoh fi na dake η mbong ci ne a yon ca : η jamanoonaam, ba meedeen bay bi inoh, ba wildee ca η dafuk mbong ci, ca dakee ca po ca yon ca. ☆ **9:9 9:9** Rohyidī 25:4

¹⁵ Ini kad nga so, η koodfi ali in η in ci waas ed to, te η fiisfi inii ne η eduu ca. A kaan sah ngisohid to... Muk ! Ali bo' yahdandi so ini maa tipkohe.

¹⁶ N mindi tipuk η yegdohi mi na yegdohe mucu, wa ini η sasu ; η masdif haf fo ne η yegdohdi Yegdohin Muci dah !

¹⁷ Nikee ne a ñam tanoot ne η tuma dah, η heen heelke wirind nga ; waaye η mindaa nik tumaadi, wa ini η sasu.

¹⁸ Waaye, η hey wirndasse ! Wirndin ngo wed ne η woyee Yegdohin Muci te η meeksohuu in nga. N ineem, η rahsuu ini waas on boyi na yegdohe Yegdohin Muci.

Pool tumid haf ce ñaamin boobi jen

¹⁹ Ñam raak haf fo, ali bo' raakdi so waaye η tumid haf fo ñaamin boobi jen, ne η uup min nook bo' laayid, η bay ba η Kiristaani.

²⁰ N nikka na Yawuut ci dah, mi na mande na Yawuut ne η min ba nook η Kiristaani ; mi, η haf fo, waasin Musaa yilifdi so, waaye η nikka na bi wa yilif dah, mi na taambdee wa taambid, ne η min ba nook η Kiristaani.

²¹ N nikka na bi wa yilifdi dah, mi na mande na boyi wa yilifdi, ne η min ba nook η Kiristaani. Moona waasin Kooch nikdi so yilifaadi, laam a waasin Kiristaani yilif fo.

²² N nikka na boobi kos cin ba ndengdi dah, mi na tume findiiba ne η min ba nook η Kiristaani. N nikid in nu in wuu boobi jen. Mi yii tum ini η min jen ne η mucid bi bo' nga ba.

²³ Te in nu mi na tume dāh, mi na tumee wa sagu Yegdohin Muci, ne η min raak bak η in ci wa na onohē.

²⁴ Kinaat alkoh ne boobī na nupe nup kocukoh η *estaad*, bed jen na nupe waaye a yi na koce dong na baye ini degu. Kon nupaat ne dū bay ini degu !

²⁵ Leberoh koodkideesa leber dāh, a na fade fad in laayid. A na tume ineem ne a aafu raayaani genandī ; waaye boo nak, boo na fade in laayid ne boo aafu raayaani genan gen.

²⁶ Wed tah mi, η nupeesa dāh, mi na nupeedī mbalay ; te η lebereesa dāh, maa lafeedī η puudsi.

²⁷ Waaye maa dege faanin ngo in miskid po η yilifa, ne η yegdūu boobī Yegdohin Muci po yut, η han aañu.

10

Wortuk kooh ci nikaadfiici

¹ Baah cin ngo, η waad ne dū fadoh nof ini rahsee caac cin boo Israayel ca : Ba jen, ba nikee η oob eela, ☆ ba jen ba lahid η dūoy cookma iiri'aadfi. ☆

² Ba jen, ba boktuud η waasin Musaa, η oob eela na η dūoy cookma.

³ Ba jen ba baaheen ñam kañam yino, kañam ka Kooh onee ba, wa pulohee Asamaan. ☆

⁴ Te ba jen ba nameen baah an anaah yino, anaaha pulohee η Kooh ; wed masmi Kooh

puldohee η atoh fa bendee ba, ☆ te atoh feem nikee Kiristaani.

⁵ Moona ini uup laay nga ba nebeedi Kooh, ba kaan η kehya hulanga, ba faduusa nga. ☆

⁶ In ceem misaal nga boo ne boo maduu in baahaadi findi caac ceem.

⁷ Kinaat ñaamuk kooh ci nikaadīci, findi bi bo' nga ba tumohee wa ; Fiis ci Hoolid' ci woyid' ne : « Bi cuubi booffa, ba ñameeda, ba aneeda ; yutta ba kurukka, ba mbuumbaayeeda. ☆ »

⁸ Boo kinaat faankoh faankoh sangohuud, findi bi nga ba tumohee wa, tahha po raakka junni-ndan'kiyaah-kanak na junni-kaahay (23.000) bi kaan η mbeh yino. ☆

⁹ Boo kinaat markisuk Kiristaani, findi bi nga ba tumohee wa, tahha po ba kaaneeda sagu iñ ca. ☆

¹⁰ Kinaat lahtuk, findi bi bo' nga ba lahtukohe, tahha po malaakaani na yahrohe, dummba ba. ☆

¹¹ In ceem jen rahsid' ba ne ca nik misaal te ca fiisuud' ne ca yun boo, boo bi teemb na reehin jamanooi.

¹² Kon yi liib ne a tufkid', a wortukaat keen !

¹³ Raakdi fiiri du jaddu wi bo' moosdi jadfohu. Kooh carid' oolku, a teydukandi ne du jaddassee fiiri uup hatil cin du. Du jadduusa fiir dah, a Kooh na teebee du buntaani du min puloh nga ne du raak hatili du muñohana.

¹⁴ Ineem wed' tah, du bi baah cin ngo η keeñkoh, nupaat ñaamuk kooh ci nikaadīci.

☆ **10:4 10:4** Pula 17:1-7; Kind ci 20:2-13 ☆ **10:5 10:5** Kind ci 14:28-35 ☆ **10:7 10:7** Pula 32:6 ☆ **10:8 10:8** Kind ci 25:1-9
 ☆ **10:9 10:9** Kind ci 21:4-9 ☆ **10:10 10:10** Kind ci 17:6-15

15 Mi na woye na bo' ñaañid ; ñu η haf ñu liibaaf baahid η ini mi na hee woye, andi wa keeh, wala wa keeh haa.

16 Kaasiη barkeeni boo na corkidohe Kooh na bekdohee boo na ñif miη Kiristaani aamu. Mbuurndi boo na poɓtohe, wa na bekdohee boo na faaniη Kiristaani.

17 Wa mbuuru yino dong. Ini boo na laaye jen, boo nam nik faan yino, laam boo jen na paysohe mbuurndi yinoori.☆

18 Namaat marak bi nik Israayel Israayel ngan rimuk, bi na ñame bak η doopaaf ci seeykoku, wa na bekdohee ba na seeykohaani.

19 Nj waad woo ye η ndeem ? Wa keeh ne sepet ci seeykoku wuu kooh nikaadi, ca in haa, te kooh ceem nam nik in haa.

20 Waaye ini η waad woo, wed ne, seeyuk ceem, ca wuu jiiniici na puudi ci na in ci mand daa, waaye ca wuu Kooh haa. Te η waadi ne ñu bekdukoh na in ceem.

21 Du mindi anee η kaasiη Hedī, ñu anee η kaasiη jiiniici. Du mindi ñamee η kankiη Hedī, ñu ñamee η kankiη jiiniici.

22 Wala boo waad ne Hedī fiir ? Boo uupid de uupid hatil e ?

In naa nu fu tumee dah, yakda Kooh nga

23 Raakid bi na woye ne e boo raak haf boo, boo minid tum in nu boo waad tum dah. Bo' minida woo, waaye e in ci jen raakid bo' etoh haa. Te ali nik ne bo' minid tum ini a waad sah,

☆ 10:17 10:17 Macce 26:26-28; Maarko 14:22-24; Luk 22:19-20

wa nikdī haa ne in nu nik wed na kadde boobi fiki.

²⁴ Ali bo' kinaat waak ini baah nga de dong, waaye a waakaat ini baah η morom ce !

²⁵ Du minid' ñam sepet ci na toonse jen, wa etohdī meeksoh, hel ciη dū dalaat nga.

²⁶ Laam Fiis ci woo ne : « Hedī a yi raak kehysi na in ci nik nga jen.☆ »

²⁷ Kosaadī beeduk dū kañam te dū waad kad dah, ñamaat in nu a ed dū dah, wa etohdī meeksoh, hel ciη dū dalaat nga.

²⁸ Waaye bo' woo dū ne : « Inii wa kañam seeykokuud' wuu kooh ci » dah, kinaat ñam, sagu boyi woo ineem, jaar hel dal.

²⁹ Waaye η woo hel dalid' dah, dū tahdī so woo, a boyeem tah ho woye. Wa cardī ne η teeboh ne ñam raak haf fo, nik ne bo' na hee wa hotohe in wiiriis dah.

³⁰ Kon η ñamee, η corkidee Kooh nga dah, wa ye tah η joyya woyu in modfaadī η kañam keem ? Kañam ki fu inah ne η corkidid' Kooh nga.

³¹ Mbaa dū ñame, wala dū ane, wala in nu dū min habid' dah, tumaata ne dū yakid' Kooh.

³² Kinaat tum ali ini min hondoh boobi pes na Kooh, ba nik Yawuut, ba nikdī Yawuut, wala bi η Janguunij Kooh.

³³ Tumaat findiiso, mi na ndengduke ne η tum ini neβ yaa nu nga η in nu nik. Nj waakdī ini baah nga so, waaye ini baah η bi laayid' ne ba mucdu.

11

¹ Altidkohaaf to η tumohaaf cin ngo, findi mi na altidkohe Kiristaani.

Mbahne na meet

² Mi yii corkid' du η naandsuki du na naand-sukee so η in ci jen na risi du ris amb poyi, in ci η rahas te η jangid' ta du ca.

³ Waaye η waadid' ne du inah inii : Kiristaani a yi yilif jaar nu nik, jaar a yi yilif bitiice, Kooh a yi yilif Kiristaani.

⁴ Yaar nu kiimee Kooh wala Kooh woyee taamboh nga de te a bekuk mbahne dah, a na kaci'de yi yilif de.

⁵ Waaye bitiɓ kiimee Kooh wala Kooh woyee taamboh nga de te a meetdi hafɓ de dah, a na kaci'de yi yilif de ; a na mande na bitɓi nenuk.

⁶ Bitiɓ meetdi hafɓ de dah, a nenkaat ! Waaye nik ne hufuk wala nenuk kaci η bitiɓ dah, a meetkaat !

⁷ Yaar a yi ñaamaarin Kooh, ☆ a yi nikid' yaki Kooh yak, wed' tah a joydi bekuk mbahne. Bitiɓ nak, a yi nikid' yaki jaar yak.

⁸ Yaar koodohuudi η bitiɓ, waaye a bitiɓ koodohu η jaar ☆ ;

⁹ te jaar feruudi sagu bitiɓ, a bitiɓ feru sagu jaar. ☆

¹⁰ Ineem wed' tah po bitiɓ joyid' yilif hafɓ de, sagu malaakaaci.

¹¹ Waaye η kipes kin boo na Hedɓ, bitiɓ mindi kad' fad' jaar finho, jaar namdi min kad' fad' bitiɓ finho.

☆ 11:7 11:7 Camba 1:26 ☆ 11:8 11:8 Camba 2:21-22 ☆ 11:9 11:9 Camba 2:18

¹² Findi bitib ferohe η jaar, jaar na rimkohe daa η bitib ; in ci jen puloh η Kooh.

¹³ Markaat η haf du ; andi wa modid ne bitib kiimee Kooh haf barang ?

¹⁴ Du marak findi in ci na kadohe dah, du hey hote ne raak find hutid, wa kaci η jaar.

¹⁵ Ini kad η bitib, wa ndamin de ; a edu find hutid ne ca ul hafin de.

¹⁶ Waaye bo' waakee ini neβ de ngan taastidoh dah, a inhaat ne ini η woo, wed boo na tume, te wed Janguunin Kooh na name tum.

Kañam kin Hedî

¹⁷ Ini kad η ini maa hee du woye wii, η corkidandi du nga. Wed ne coh ci du na cohe, ca kadiddi du fiki, ca na doknee du finho.

¹⁸ Ini koc wed ne η kerhid ne η coh cin du, muuyoh na raake raak η harmban du, te η samida kos.

¹⁹ Te muuyoh mindi ñak η harmban du ne bi ndeng keeh-keeh min inhisu.

²⁰ Kañam ki du na ñame η coh cin du, wa win Hedî haa.

²¹ Du booffa ne du ñam dah, yaa nu nga artukee, ñamee kañam ki a haytoh, hay dah bum aduk, binoobi laar.

²² Du raakdi raakdi kahan ne du ñamohee nga, du anohee nga e ? Wa ye tah du heeffa Janguunin Kooh, du kaci'dee bi raakdi ? N joy du ye woo ? N corkidan du corkid e ? Muk, η corkidandi du η ineem !

²³ Laam, ini η jangdu puloh η Hedî, te η edta du wa, wedi wii : Yeesu Hedî, ngan weka a edndohohu, a bay mbuuru,

24 a corkidta Kooh, a poɓtohhaa, a woosa ne : « Wii wa faaniŋ ngo, wi edohu wuu ɗu ; hey ɗah tumaat inii, ɗu naandsukohee so wa. »

25 Wa ɓa yut ñam, a tumissa ɗaa na kaas, a ɓaya ɓay, a woosa ne : « Kaasii, wed ñif miŋ ngo, te wed Kooh na hee tufkidohe Ambtidohiŋ ɗe Asi na ɗu ; tee ɗah, tumaat inii, ɗu naandsukohee so wa waas nu ɗu anohee wa ɗah. »☆

26 Waas nu ɗu ñamee mbuurndi, ɗu anee ŋ kaasi ɗah, ɗu na yegdohe kakaan kiŋ Hedī, po mbadna a hayissan.

27 Wed tah po yaa nu ñam mbuurndi, wala a an ŋ kaasiŋ Hedī te a eddī ɗe cir ɗah, a tooñ faani na ñif miŋ Hedī.

28 Yaa nu nga liiɓsidohaata ŋ haf ce baahid, a han ñam mbuurndi, a an ŋ kaasi.

29 Yi ñaman wala a an te a liiɓdī ŋ faaniŋ Hedī ɗah, a na nooke atteeniŋ Kooh ŋ haf ce.

30 Ineem wed tah, kosaayid ci na raakaadi hatil ci laayya ŋ dooy ɗu, te laayid kaanid.

31 Nikeen ne boo liiɓsidohid ŋ dooy boo keeh-keeh ɗah, boo heedī atte'se.

32 Waaye Hedī atte'ee boo ɗah, a na kuyse boo ne boo ɓaahuu ŋ atteeniŋ ɓi Adina.

33 Ŋ ineem, ɓaah ciŋ ngo, ɗu coh ne ɗu ñam ɗah, sektidohaata.

34 Bo' aduk ɗah, a ñamaata ŋ kahan ce paad ; ŋ ineem coh ciŋ ɗu tahuu po ɗu nooke atteeniŋ Kooh nga ɗu. Ini kad ŋ in ci cinooci, ŋ hay ɗah, ŋ deg ca ŋ waas.

☆ 11:25 11:25 Macce 26:27-28; Maarko 14:22-24; Luk 22:19-20

12

Onoh cinj Fuudsi Hoolohngaani

¹ Baah cinj ngo, η ini kad η onoh cinj Fuudsi Hoolohngaani, η waadfi ne du nik inhaadi nga.

² Du inhid ne, wa du nikee bo' kosaadi, du nooksee findi fuulid ne du ñaamuk kooh ci nikaadfiici, ci mindi woo.

³ Wed tah, η waadfi ne du inah inii : Fuudsinj Kooh woydukohandi ali bo' ne : « Yeesu alku'aat ! » te ali bo' mindi woo ne : « Yeesu a yi Hedi ! » te Fuudsi Hoolohngaani woydukohdi de wa.

⁴ In ci Fuudsi Hoolohngaani na onohede dalohid, waaye a Fuudsi yino-kongi na onohede ca.

⁵ Panguk ci dalohid, waaye boobi na pangkide Hed yino.

⁶ Tumohaad ci dalohid, waaye a Koohi yino-kongi na pangke in ceem jen η dooy yaa nu nik.

⁷ Yaa nu nga dah, Fuudsi Hoolohngaani onid de onohi njirñan boobi jen.

⁸ Yum Fuudsi onid de liibohaad modid ne a woo woo modid, yinoori Fuudsi onnda de inhaah ne a woya boobi.

⁹ Fuudsi yino-kongee onnda yum ooluk Kooh, onnda yinoori ne a wirdee kosaayid ci.

¹⁰ A onnda bo' wiiriis ne a min tum in feyohid, bo' wiiriis ne a woyee taamboh η boyeem. 'Bo' wiiriis onuusa min inhisoh ini puloh η Fuudsinj Kooh na wi pulohdi nga de. 'Bo' wiiriis onuusa min jomb η bi pedeem ci ba inahdi, bo' wiiriis onuusa ne a min tokis pedeem ceem.

¹¹ Waaye in ceem jen, ca pangkinj Fuudsi Hoolohngaani yino-kongee ngan yaa nu nik ;

yaa nu nga a payis de onoh d'lohif na win morom ce findi Fuudsi waad'oha.

Faan yino hab'dohu cir laayid'

¹² Marka, faan wa yino waaye ca cir laayid' nik nga ; te cir ciŋ faani, laayi ca laay jen, ca faan yino ; wa mand d'aa ŋ Kiristaani.

¹³ Boo jen, Yawuut na nikaadi Yawuut, ñaam na nikaadi ñaam, boo jen boktu ŋ Fuudsi yinoori ne boo nik faan yino. Boo jen, boo nam andu ŋ culiŋ Fuudsi yinooreem.

¹⁴ Faan cir yino haa, wa cir laayid'.

¹⁵ Kot woo ne : « Ŋ yaah haa, kon ŋ baahdi ŋ faan » d'ah, ineem mini'd tah po wa baahuu ŋ faani e ?

¹⁶ Nof woyeen ne : « Ŋ has haa, kon ŋ baahdi ŋ faan », ineem mini'd tah po wa baahuu ŋ faani e ?

¹⁷ Faan jen nikee has d'ah, kerah heed'i raake. Faan jen nikee nof d'ah, bo' heed'i mine yeg eeñ.

¹⁸ Waaye a Kooh deg cir nu nik ŋ faan findi a waad'oha.

¹⁹ Nikee ne faani nikee cir yino dong d'ah, wa heen nike faan e ?

²⁰ Cir ci laayid', waaye ca faan yino kong.

²¹ Kon has mindi woo yaah ne : « Ŋ etohdi d'a, » te haf mindi woo kot ci ne : « Ŋ etohdi d'u. »

²² Te ŋ baat nga sah, cir ci boo amb ne cad uup raakaadi hatil ngan faan, faan etohid' ca.

²³ Ci boo amb ne ca heefu heefu ŋ faan, ced' boo uup ed' cir ; ci supuk woyu, ced' boo na uupe taambkoh.

²⁴ Ci supukdi woyu etohdi ineem. Kooh habdoh faan an : cir ci uup heefu, ced uup edfu cir.

²⁵ A tumid ineem ne sabsukoh raakuu η harmban ca, waaye ca jen, waa nu nga ambohee morom wa.

²⁶ Yino nga ca miskassee dhah, ci tas jen baah miskidi naa. Yino nga ca yakdu dhah, ci tas jen baah sum ki naa.

²⁷ E du faaniη Kiristaani, yaa nu nga du dhah, a cir ngan faani.

²⁸ Kooh tufkidohoh bi Janguuni daa : A adgid *Apootar* ci, a degga nga bi a na woye taamboh nga ba, a degga jangdohoh ci nga. Bi na tume in feyohid deguusa nga, a degga nga bi a on ne ba min wirdoh, a degga nga bi na baatdoh boobi, a degga nga bi na adgohe, a degga nga bi na jombe η pedeem ci ba inahdi.

²⁹ Boobi jen *Apootar* haa. Kooh na woye taamboh η boobi jen haa. Boobi jen jangdohoh haa. E boobi jen na tume in feyohid haa.

³⁰ E boobi jen onu ne ba min wirdoh haa. E boobi jen onu ne ba min jomb η pedeem ci ba inahdi haa. Te e boobi jen onu ne ba min tokis pedeem ceem haa.

³¹ Kon sawraat ngan raak onoh ci uup baah. Waaye diskwa nik η hey du teebe waasi ngisoh fuuf in ceem jen.

13

E waad-waad uup in ci jen

¹ Ali η jombee pedeem cin bo' ci, na cin malaakaaci,

te η waadfi morom mbo dah,
η mand na joolooliini na labse dong
wala *bargi* na tipse.

² Ali Kooh woyee taamboh nga so,
ali η inah in ci dasdukid ci
na inhaah ci jen,
ali kosin ngo kad po η yongsee tango sah
te η waadfi morom mbo,
η tus haa.

³ Ali η paysoh raak-raakin ngo jen,
η edoha kañam wuu ñakid ci,
η nam edoh faanin ngo ne wa dohu*,
te η waadfi morom mbo dah,
wa raakidfi so ali njiriñ.

⁴ Boyi na tume sagu waad-waad,
a na muñe muñ,
a na raake keen modid,
a na siisoheedfi,
a na tipkeedfi,
a na yaksidkeedfi.

⁵ A na tumeedfi in supkidohid,
a na waakeedfi ini njirñan haf ce,
a na yoobeedfi ayruk,
a na dfaakeedfi aay-keen.

⁶ A na sumeedfi η ini lahdī waas,
waaye a na sume η ini nik keeh.

⁷ Boyi na tume sagu waad-waad,

* **13:3 13:3** Raakid fiis η fiis ci defgaan, ci woo ne : "η nam edoh faanin ngo ne η tipuk".

a na degge in nu nik,
a raak ooluk η in nu nik,
a gen yaakaar in nu nik,
a teyɗuk gaduk in nu nik.

⁸ Waad-waad na sooyeedi muk.
Mbeh hey haye
Kooh woyissandi taamboh η bo',
jomb pedmi fu inahdi reehdu,
ki'inah reehdu.

⁹ Laam ki'inhin boo tasid
te findi boo na woyohe woo ci puloh η Kooh,
tasid ;

¹⁰ waaye ini mitidi hay dah,
ini tas mit reehdu.

¹¹ Wa η nikoh komaaki,
η woyee findi komaaki,
η hotee findi komaaki,
η liibee findi komaaki ;
wi η nik yakak,
η fadta in komaaki.

¹² Woti-woti
boo hotdi jahran,
boo na hote
findi boyi na marke η seetu,
waaye kim,
boo hotan jahran.

Woti-woti
ki'inhin ngo tasid,
waaye kim,

η hey inhe inah mitid,
findi Kooh inhoh ho.

¹³ Kon,
in ci kaahay cii genan gen :
Kos, yaakaar, na waad-waad,
waaye wi uup yak nga ca, e waad-waad.

14

Jomb η pedeem na woyid Kooh

¹ Kon, hiiraat keeñ cin du η waad morom du,
te η ini kad η onoh cin Fuudsi Hoolohngaani,
sawraat ca raak, uupaat nga waak ne Kooh
woyee taamboh nga du.

² Yi na jombe η pedmi Fuudsi on de, a woodi
na boobi, waaye a na woye na Kooh, ali bo'
inahdi in ci a na woye. A na woye in ci dasdukid
ci Fuudsi Hoolohngaani ed de ne a woo ca.

³ Waaye yi na woye ini Kooh woos de, a na
woye na boobi ne a baatdoh ba ba kad fiki, a
ñaahée ba, a daldee hel ci.

⁴ Yi na jombe η pedeem, a na baatdohe haf ce
ne a kad fiki ; yi na woye ini Kooh woos de, a na
baatdohe boobin Janguuni jen.

⁵ N waadeen ne du jen du jombee η pedeem,
waaye ini η uup waad wed ne Kooh woyee
taamboh nga du. Kooh woyee taamboh nga du
dah, wed uup raak njiriñ jomb η pedeem, hanaa
boyi na jombe η pedeem toksee in ci a na woye
ne bi Janguuni min kad fiki.

⁶ Diski wa nik ndii, baah cin ngo, η hayeen nga
du η jombee η pedeem dah, η hee du raakde
winde njiriñ ? Ali njiriñ ne η komdi du keeh ki

Kooh teeboh, wala woo ci onan du ki'inah wala woo ci a na woye taamboh nga so wala woo ci jangdan du dah.

⁷ Bayaat misaal η in ci na tipse findi mbiib wala koora : Waa nu tipuudi ñiinid nga dah, bo' inhisohandi ini mbiibi na mbiibe wala ini riitiini na riiti'e.

⁸ Te kuluɓ namdi kuluɓ kulbi min inhisu dah, e bi nde koodkan ne kad hiñoha ?

⁹ Wa mand daa nga du, du jombee na pedeem cin du, te ini du na woye mindi inhu dah, boobi inhohan ini du na woye na ? Du woyan η puudsi !

¹⁰ Ini pedeem ci na laaye η Adina jen, waa nu nga dah raakid ini wa na woye.

¹¹ N inahdi pedmin boyi na woye na so dah, mi na nike hanhe nga de, te a na name nik hanhe nga so.

¹² Du nak, nik ne du sawrid ngan raak onoh cin Fuudsi Hoolohngaani dah, waakaat ne du baah η bi uupan kadid Janguuni fiki.

¹³ Ineem wed tah, bo' nu na jombe η pedeem dah, a joy joy kiim Kooh, Kooh on de a min tokis ini a na woye.

¹⁴ N kiimee Kooh η pedeem dah, a ini Kooh tum nga so dong na kiime, waaye liibin ngo na baaheedi nga.

¹⁵ Moo η tuman na ? N kiiman na ini Kooh tum nga so, η nam kiim na liibin ngo ; η hey yeeke Kooh na ini a tum nga so, η nam de yeek na liibin ngo.

¹⁶ Nik ne fu na corkidohe Kooh taamboh η ini a tum nga da dong, te liibin da baahdi nga dah, hanheeri nik na du woyohan "Amiin" na, η ini

fu woo η kiiminj dā fu na corkidohe Kooh ? A inahdī ini fu na woye !

¹⁷ Wa keeh ne fu na corkidohe Kooh na bi woo modid, waaye wa kadiddi fiki boyi na sikdukee dā.

¹⁸ Mi yii corkid Kooh η ini mi na uupee dū jen jomb η pedeem.

¹⁹ Waaye, η Jangu, η woo woo yatuus inhuud, ca jangid binoo bi, wed ngisohid to η jomb bi junni junni woo η pedeem.

²⁰ Baah cinj ngo kosid ci, kinaat nik komaaki η findi dū na liibohe ; η ini kad η baahaadi, tumaat findi komaaki, waaye dū liibee dah, liibaat findi yakak.

²¹ Wa fiisuud ne Hedī woo ne :
« N woyohan na cuubinj ngo
η pedmi ba inahdī
η taambdohana nguɓ hanhe !
Tahandī sah,
po ba sikduk ko !☆ »

²² Kon, bo' jombee η pedeem dah, wa na teebe kosaadiici ne ba baahdī η Janguuni, wa teebdi kosid ci ne ba baah nga. Kooh woyee taamboh η bo' dah, wa na teebe kosid ci ne ba baah nga, waaye, wa teebdi kosaadiici ne ba baahdī nga.

²³ Bi Janguuni jen coheen, ba jen ba jombee η pedeem, hend wa raak bi hanhe wala bi kosaadi aasee dah, ba woyandi ne dū dof dof e ?

²⁴ Waaye Kooh woyee taamboh η boobi jen, hend wa raak kosaadi wala hanhe aasee dah, ini a na kerhe jen hey de teebe ne a bakaadoh, te wa attee de.

²⁵ In ci dasduk η dfooy keeñin de jaar ca ñiin, a yek, a yip puki η kehyi. A ñaamuk Kooh te a teyduk ne wa keeh ne Kooh yii η harmban du !

Findi boobi joy tumoh ne ba coh η Janguuni dah

²⁶ Kon, baah cin ngo, boo joy na tum ? Du coh dah, yaa nu nga raakid ini a min tum. Yii na yeeke wuu Kooh, yii na jangdohe, yii na yegdohe ini Kooh inhid de, yum na jombe η pedeem, yum na toksee wa. In ceem jen joyid tumu ne ca kadid bi Janguuni fiki.

²⁷ Bo' waad jomb η pedeem dah, ba kinaat uup kanak, laay po laay kaahay, waaye ba wo yaat yino yino te bo' toksidee ba.

²⁸ Nik ne toksoh raakdi dah, ba kinaat woo η fiki boobi, ba wo yaat na Kooh η dfooy ba.

²⁹ Ini kad η bi na woye woo ci puloh η Kooh, ba kinaat uup kanak po kaahay, te bi tas markissee andi wa daa wala wa daa haa.

³⁰ Waaye Kooh teeb bo' wiiriis η boobi nik η ndeem, ini a min yegdoh dah, yi na woye dekaat.

³¹ Ee, du jen, du minid woo woo ci puloh η Kooh, waaye wo yaat yino yino. N ineem boobi jen hey jange in nga te ba hey ndengduke nga.

³² Bi na woye woo ci puloh η Kooh, ba yilfaat ini Kooh on ba.

³³ Laam Kooh, a Kooh palañ palañ haa, a Kooh jam.

Du joy tum findi wa na tumohse η Janguucin boobin Kooh jen,

³⁴ Ɔoobi coh ɗah, ɓitiɓ ci ɗekaata. Ba joyɗi woo*, ɓa joy taamb ɲ ini ɓa woyu, findi waasiɲMusaa woyoha.

³⁵ Ba waad teebu in ɗah, ɓa meeksaat yaar cin ɓa ɲ kahna. Wa moɗɗi ngaɲ ɓitiɓ, a laayee jomb ɲ coh.

³⁶ Du liiɓ ne woo kin Kooh puloh nga ɗu e ? Wala ɗu liiɓ ne e ɗu dong rahasa ?

³⁷ Bo' nu amb ne Kooh na woye taamboh nga ɗe wala a yi na Fuudsi Hoolohngaani ɗah, a joyid teyɗuk ne ini mi na woyee ɗu, wa nakohin Hedfi.

³⁸ Te ɓo' nu teyɗukɗi ineem ɗah, a namandfi teyɗuku.

³⁹ Kon, ɓaah cin ngo, waadaat ne Kooh woyee taamboh nga ɗu, sawraat nga, te kinaat hondoh ɓo' jomb ɲ pedeem.

⁴⁰ Waaye in nu ɗu na habɗe ɗah, wa deggaat ɲ waas, wa raakuu palaɳsukoh.

15

Kiristaani hultid

¹ Baah cin ngo, mi yii naandis ɗu Yegɗohin Muci ɲ woyee ɗu, yegɗohi ɗu rahas te po woti ɗu ris amb nga ndengid.

* **14:34 14:34** Raakid ɓi liiɓ ne Pool na woye jombsuk ndii wala ɓoyi na meeksohe in ɲ jamanooni ɓo' wiiriis na jangɗohohe wala na woyohe ini Kooh woos ɗe (marka aaya 27-28, 30). Raakid ɓi nam liiɓ ne Pool nakoh ne ɓitiɓ ci kinaat ɓaah ɲ ɓi na markise andi ini ɓoyi na woye, wa keeh wala wa keeh haa (marka aaya 29).

² E yegdoheem na mucdee dū ne dū amba baahid findi η yegdoh dū wa dah ; dū tumohdi wa findi η woyoha dah, kosin dū barang barang.

³ Ini η koc dū ed, wed jangdohi η rahas mi η haf fo, wed ne : Kiristaani kaanid wuu bakaad cin boo, findi Fiis ci Hoolid ci woyoha.

⁴ A bekuusa η ruy-ruy te η mbeha kaahaydoh a hultiduusa findi Fiis ci Hoolid ci woyoha.

⁵ A teebkid bi bo' laayid jahran, a teebuk Piyeer, ☆ yutta a teebukka *Apootar* ci ndanjiyaah na kanak ci ☆ (12).

⁶ Yutta, a teebukka waas yino ini uup bo' teemet-yatuus (500) η baah cin boo kosid ci. Raakid bi kaan, waaye laayid nga ba bii pes.

⁷ Yutta, a teebukka Saak, yutta a teebukka *Apootar* ci jen. ☆

⁸ Wi a teebuk ba jen, a nammaba so teebuk ☆ η mirndaani, mi yi mand na liir mitaadi.

⁹ Ee, ñam uup yissuut η *Apootar* ci. N yeyyoodi sah beedku *Apootar*, laam η tolfidid Janguunin Kooh. ☆

¹⁰ Waaye, ngan baahohin Kooh, η nikid boyi η nik, te baahohi a baahoh ho nikdi barang barang. Te sah ñam panguk pangki uup win *Apootar* ci binoobi jen. Wa keeh ne ñam panguk haa, e baahohin Kooh wi nik nga so, wed panguk.

¹¹ Kon, wa nik mi, wala wa nik ba, ineem wed Yegdohin Muci boo na yegdohe te ineem wed dū kose.

Kooh hey hultide kaanid ci

☆ 15:5 15:5 Luk 24:34 ☆ 15:5 15:5 Luk 24:36 ☆ 15:7 15:7
Tum ci 1:4-9 ☆ 15:8 15:8 Tum ci 9:3-6 ☆ 15:9 15:9 Tum ci
7:58; 8:1-3; 9:1-2

¹² Kon boo jen, boo na yegdohe ne Kiristaani hultidfuud, waaye raakid bi na woye nga du ne hultit raakdi. Ba minoh woo ineem na ?

¹³ Nik ne hultit raakdi dah, kon Kiristaani namdi hultit.

¹⁴ Te nik ne Kiristaani hultidfuudi dah, kon yegdohin boo raakdi njirin, te kosin du barang barang.

¹⁵ Baatta nga nik ne kaanid ci hultandi dah, kon boo dalid Kooh n seedeeni boo na seede'dee de ne a hultidid Kiristaani te a tumdaa.

¹⁶ Nik ne kaanid na hulteedi dah, Kiristaani namdi hultit.

¹⁷ Te nik ne Kiristaani hultidfuudi dah, kon kosin du barang barang, te du ris na bakaad cin du.

¹⁸ N ineem bi kaan n kosi ba kos Kiristaani, ba sooyid.

¹⁹ Nik ne boo ooluk Kiristaani n kipes kii dong dah, kon e boo uup miskoh n boobi jen !

²⁰ Waaye wa keeh, Kiristaani hultidfuud, a yi koc hultit n kaanid ci, findi tohri koc ruund.

²¹ Laam findi kakaan taamboh n bo' yino aassa Adina, ☆ hulti nam taamboh daa n bo' yino, hayya.

²² Te findi boobi jen na kaanohe, sagu baahi ba baah n Aadama, ba jen, ba hey rahsisse kipes sagu baahi ba baah n Kiristaani.

²³ Waaye yaa nu nga na mbarin de. Kiristaani a yi koc hultit ; a hay dah, bi baah nga de hey name hultit.

²⁴ Yut dah, reehin Adina han hay : Kiristaani hey reehde kikilifa nu nik na nguur nu nik na

hatil nu nik. Yut dāh a hey wike Kooh Baabi Nguuri.

²⁵ Laam Kiristaani joyid nik buur po mbadna Kooh folan sangid ciŋ de jen, a tum ba degoha kot ciŋ de.

²⁶ Kakaan, wed sangid mirndohan sooydu.

²⁷ Fiis ci woyid ne : « Kooh degid in ci jen ŋ yaah yaareem[☆] », waaye Fiis ci woo "in ci jen" dāh, wa hoolid ne a in ci jen dāh Kooh yi deg in ci jen ŋ yaah ce.

²⁸ Kad po in ci jen degu ŋ yaah Kiristaani dāh, a yi Kubki, a hey wike haf ce ŋ Kooh yi deg in ci jen ŋ yaah ce. Jaar Kooh nik in ci jen, ŋ boobi jen.

²⁹ Raakid boobi na boktuke sagu kaanid ci. Nik ne kaanid ci hultidassandi muk dāh, wa raakid ba wi nde njiriñ ? Te nik ne wa keeh ne kaanid ci hultidassandi dāh, wa ye tah boobi boktukee sagu kaanid ceem ?

³⁰ Te nik ne wa dāa dāh, wa ye tah boo toonee kiñin ciŋ boo wahtu nu nik ?

³¹ Baah ciŋ ngo, wa keeh ne Kooh-nu-wiis maa hote ŋ kakaan an, findi wa nam nikoh keeh ne maa ndamkohee du. Ŋ fiki boobi, maa ndamkohee du ŋ Kiristaani Yeesu, Hed boo.

³² Nik ne hiñohi ŋ hiñoh ŋ Efes na doopaat-nduuf ci, e taambid kiñin kiŋ ngo tah ho tuma dāh, wa raakid to wi nde njiriñ ? Kon nik ne kaanid ci hultandi dāh, wooree ba nga : « Boo ñamaat, ane, laam kim wa kaan.[☆] »

³³ Kinaat ñaañoh haf ñu ! Wooree ña nga : « Huntah baahaadi na yahrohe yahroh jiko. »

³⁴ Dokkaat ñ haf ñu modod, te ñu fad bakaad ; raakid ñi inahdi Kooh nga ñu. Mi yii woya, wa joy nik kaci nga ñu.

Findi faan ci mandan ñ hulta

³⁵ Waaye ño' minid meeksoh ne : « Kaanid ci hultohan na ? Ba hayan na cinde faan ? »

³⁶ Boyeem ñaañdi ! Fu sok tisoñ dah, wa joyid kaan bala wa camban pes dah.

³⁷ Te fu sokee dah fu na sokeedi kidgi na faaniñ wa, fu na soke tisoñ barang, wa minid nik tisoñ bele wala tisoñ wiiriis.

³⁸ Yut dah, Kooh ed tisoheem faani a waad, a na ede tisoñ nu nik faaniñ wa haf wa.

³⁹ Faan ciñ feruud ci jen ced daloh : faan ciñ ño' ci, na faan ciñ doopaat ci, na faan ciñ sel ci na ciñ cuurund ci.

⁴⁰ Wa raakid in ci ño' min hot ñ kehyi, wa namid raak in ci ño' min hot ñ dafki ; waaye mod kiñ in ciñ dafki manddi na mod kiñ in ciñ kehyi.

⁴¹ Nohi raak siñaariñ wa haf wa, wa mand daa ñ cabni na hor ci ; wuu hor sah dalohid na waa hor morom wa.

⁴² Wa mandan daa ñ hultiñ kaanid ci. Faan uumbsee findi tisoñ ñ kehyi dah, wa na kee yahka ; wa huliñ dah, wa yakhissandi.

⁴³ Faan uumbsee ñ kehyi dah, wa na modeedi, waaye wa huliñ dah, wa na hulte na mod keeh-keeh. Faan uumbsee ñ kehyi dah, wa na

raakeedi hatil, waaye wa hulit dah, wa na hulte riifid na hatil.

⁴⁴ Faan uumbsee η kehyi dah, wa na nike faan njaay rek, wa hulit dah, wa nik faani Fuudsiη Kooh na pesde. Faan njaay raakid dah, kon faani Fuudsiη Kooh na pesde namid raak.

⁴⁵ N ineem wa fiisuud an : « Aadama, boyi koc, nikka pesoh.☆ » Waaye Aadamaani mirndoh nak, a nikka riifid na Fuudsi Hoolohngaani, a onohee kipes.

⁴⁶ A faani riif na Fuudsi Hoolohngaani, wed koc hay haa, waaye faani njaayi, wed koc hay, wi riif na Fuudsi hannda hay.

⁴⁷ Aadamaani koc, koodohu kehyi, a mahohu mun merhey. Aadamaani kanakdoh puloh Eel ci.

⁴⁸ Bi kehyi, ba mand na yi koodohu kehyi, bi baah η Eel ci, ba mand na Yi puloh Eel ci.

⁴⁹ Te findi boo mandoh na yi mahohu mun merhey, boo mandohan daa na Yi puloh Eel ci.

⁵⁰ Baah ciη ngo, ini η waad woo wed ne faan ciη boo cii mindi raak wad η Nguuriη-Kooh, te ini min yahuk mindi raak wad η ini yahkandi.

⁵¹ N hey du woye in dasdukid wi du inahdi : Boo kaanandi jen ; waaye boo jen hey boysasse.

⁵² Wa nikan η harmban nep na marak, kulbi mirndoh kulub dah. Laam wa hey kulbe. N ndeem, kaanid ci hey hulte ne ba bay faan ci mindi yahuk ; ini kad nga boo, boo hey boysasse.

⁵³ Laam faani kad η yahuk joyid bekuk faani minaadi yahuk, te faani kad η kaan bekuk faani

kaanandfi.

⁵⁴ Faani na kade η yahuk bekuk faan minaadi yahuk te faani na kade η kaan bekuk faan minaadi kaan dah, η ndeem, ini Fiis ci woo wii raak :

« Kakaan ki saahuuf jameet,

Wa sooyid. ☆ »

⁵⁵ « Moo kakaan, wa nde ndaminj da ?

Kakaan, wa nde maangoaaninj da ? ☆ »

⁵⁶ Bakaad, wed maangoaaninj kakaan ; te a waas na ede bakaad hatilinj wa.

⁵⁷ Waaye boo corkidaat KooH yi on boo ndam taamboH η Yeesu Kiristaa Hed boo.

⁵⁸ Wed tah baah cinj ngo η keeñkoh, ndengaati tir, ali in kanaat du yoondid, genaati baati ndengduki η pangkinj Hedi te inhaati ne pangki miskidi du na pangke η niki du nik η Hedi nikdi barang barang.

16

Nangdohinj kopori wuu Janguunanj Yerusalem

¹ Ini kad η kopori na nangdohse baatdohoha boobinj KooH nik η Yerusalem, tumohaata findi η nakohoha η Janguunanj Galaati.

² Dimaas nu nik, yaa nu nga du dah bayaati η ini a raak, ini a min edoh, a daaka η kahan ce. Du sekuu po η hay, du hanee ca nangdoh.

³ N hay dah, η hey fiise kayiti, η ed ca boobi du ooluk, bi η tuuyan Yerusalem ne ba edoha kopori du onoh.

⁴ Nik ne wa carid ne η nam kad dah, ba hun na so.

Pool woyid η baab cin ba

⁵ N hey du hee marke ne η puloh Maseduwaan dah, laam η waad taamboh nga.

⁶ Wa minid nik ne η hey baatside η diskin du, wala sah jamanoonin soosi jen η nikana η ndeem, ne du min ndo baatdoh η min taalndid baabin ngo.

⁷ Waasii, η waadfi ne η taamb rek, η marak du, η coot. N waadid nik na du yissuut ne Hedi teyduka dah.

⁸ Waaye η tasan η ndii η Efes po feetin Paantakot.

⁹ Kooh rangsidid to bunta angid ne η min panguk baahid, ali nik ne sah bi langdi na so laayid nga.

¹⁰ Timoote hay dah, taambkohaate de baahid po a neyyohuu η harmban du. A na name tum pangkin Hedi findiiso.

¹¹ Kon ali bo' kinaate de heef ! Baatdohaate de a baab na jam po a min hay nga so na baah cin boo kosid ci, mi yii sek de.

¹² Ini kad η baah boo Apolos, η ñaahid de laayid ne a hun na baah cin boo kosid ci binoobi, a hay du marke, waaye diski wa nik a teyduki ; a hey haye ne a mina dah.

Nakoh ci mirndoh na askohi

¹³ Kinaate neeh, ndengate η kosin du, kaañaate, raakaate hatil !

¹⁴ In nu du habdee dah, habdaata ngan waad boobi na waad Kooh !

¹⁵ Baah cin ngo, du inhid ne a Estefanas na bi kahan ce, bed koc kos η Hedī ngan Akaay jen, te ba edohha haf ba ne ba taambkoh bo'-Kooch ci, kon mi yii kiim du ne

¹⁶ du nam kerhid boobi mand daa, bed na bi hun na ba η pangki miskidi.

¹⁷ N sumid η hayi Estefanas na Fortunatus na Akaaykos hay yo marke ; ba tumdid to ini du hee so tumde nilee ne du bii η ndii dah.

¹⁸ Ee, ba daldid hel cin boo, mi na du. Boobi mand daa, ambaat ba yaah kanak.

¹⁹ Bi Janguucin Asi ba dii kañid du. Akilaas na Piriska na kosid ci na cohe η kahan ba, ba dii kañid du baahid η tiikin Hedī.

²⁰ Baah cin boo kosid ci nik ndii jen ba dii kañid du. Kañdohaata η harmban du, du morgidkohee, wa hun na keeñ hoolid.

²¹ *Mi Pool, ñam fiisoot kañdohii na yaahin ngo.*

²² *Bo' nu waadfi Hedī dah, a alku'aat ! Marana taa ! (Hed' boo, haya !)*

²³ *Yeesu Hedī baahohaata du !*

²⁴ *N waadid du jen η niki boo nik η Kiristaani Yeesu !*

Saafi-Saafi
Portions of the Holy Bible in the Saafi-Saafi language
of Senegal

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Saafi-Saafi)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-06-28

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Jun 2025 from source files dated 28 Jun 2025

5dd07cb3-0e14-5a60-9187-8f031f060239